

Region Öst

Vecka 18 2020



Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Årets kvävemätningar är igång

Nu har vi börjat mäta kväveupptag i ogödslade rutor och i gödslade höstvetefält i Kalmar, Östergötlands, Södermanlands och Örebro län. Hittills verkar kväveupptaget inte ha kommit igång i någon större omfattning förutom i Kalmar län.

Kväveupptaget är hittills ganska lågt

Vid årets första mätning mellan den 24 och 27 april var det genomsnittliga kväveupptaget 26 kg per ha i de ogödslade rutorna (nollrutorna) och 46 kg per hektar i de gödslade fälten. I nollrutorna varierade upptaget mellan 11 och 70 kg och i de gödslade fälten mellan 15 och 63 kg per ha. Upptaget i Kalmar län är högre än i alla de andra länen och där har också vetet kommit längre i utvecklingen. Än så länge verkar bra förfrukter som höstraps och klöverfrövall ge ett högre kväveupptag i nollrutan liksom gårdar med stallgödsel i växtföljden.

Vi redovisar mätningarna i varje län för sig. Vill du se alla mätresultaten samlade kan du titta i tabell 1 som finns på näst sista sidan i brevet.

Vi mäter kväveupptag i 22 eller 23 höstvetefält

Vi mäter kväveupptaget dels i nollrutor och dels i gödslade fält. På detta sätt kan vi följa markens kväveleverans och även beräkna hur stor skillnaden är mellan upptag i ogödslade och gödslade rutor. Det kan vara ett mått på hur upptaget av tillfört kväve går. [Lantbrukarna lägger ut nollrutor i samband med gödningen, se Säsongsnytt vecka 13 för mer information.](#) Mätningarna gör vi i Greppa Näringen i samarbete med Yara som lånar ut en handburen kvävesensor. Sverigeförsöken gör mätningar med handburen kvävesensor i kvävestrategiförsöken i höstvete. Yara ger ut sitt nyhetsbrev N-prognos med resultat från mätningarna i fältförsöken. Försöken är delfinansierade av Jordbruksverket. I Region Öst finns tre försök, ett på Öland, ett utanför Linköping och ett i Vintrosa i Örebro län.

Nollrutefälten är vanliga fält med en variation av sorter, jordarter, jordbearbetning och gödsling. På sista sidan i detta Säsongsnytt hittar du bakgrundsdata för fälten i tabell 2.

Förutsättningar på fälten:

- tio olika höstvetesorter och de tre vanligaste är Linus, Informer och Julius.
- Förfrukterna varierar och vanligast är spannmål> höstraps> rödklöverfrö = ärter = oljelin> potatis

- Jordarterna – vanligast är lättlera> mellanlera> styv lera> sand/mojord
- Drygt hälften av fälten har stallgödsel eller andra organiska gödselmedel och hälften är utan

Gödsla inte mer än att du kan komplettera senare

Många fält närmar sig eller har kommit till stråskjutningen och huvudgivan har körts ut i många fall. Det torra och kyliga vädret under april har gjort att det mesta av kvävet från första givan ännu inte har tagits upp. Lägg dig alltid på en kvävenivå så att det finns utrymme för en eventuell komplettering. Senare under säsongen har du betydligt lättare att bedöma grödans skördepotential och du vet även mer om nollrutornas leverans av kväve.

Höstvetet i Östergötland var i bestockningsfasen

I Östergötland var de tolv fälten i bestockningsfasen med mellan två och fyra sidoskott (DC 22-24) när mätningarna gjordes den 24 april. Kväveupptaget var i medeltal 23 kg/ha i nollrutorna och 26 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 1. Skillnaden mellan ogödslat och gödslat är väldigt liten så än så länge så de flesta nollrutorna inte synliga för ögat men några börjar skönjas.

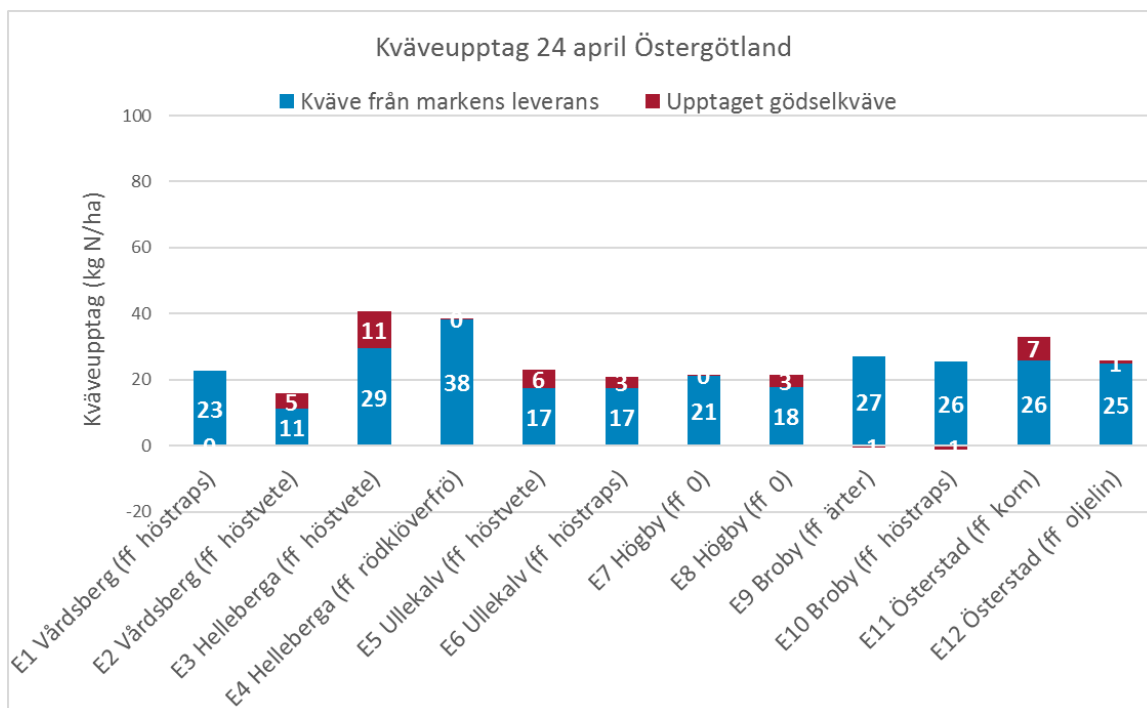


Diagram 1. Kväveupptag i tolv höstvetefält i Östergötland den 24 april. När mätningen gjordes var höstvetet i DC 22-24. Jordarterna varierar från mullfattig lerig sand till mullrik styv lera.

Lågt upptag även i Södermanlands och Örebro län

I Södermanlands län gjordes mätningarna i två nollrutor den 27 april. Höstvetet hade nått stråskjutningen och hade en nod, DC 31. Den tredje nollrutan hade eventuellt fått lite fötter så

vi hoppas att den kommer fram snart. I snitt var kväveupptaget 21 kg/ha i nollrutorna och 19 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 2. Upptaget är lågt jämfört med tidigare år.

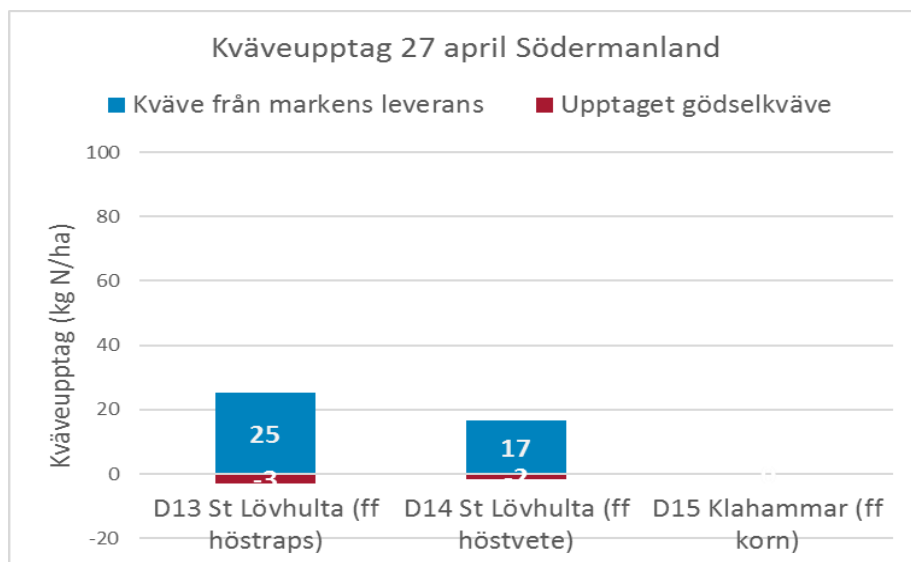


Diagram 2. Kväveupptag i två höstvetefält i Södermanlands län den 27 april. När mätningen gjordes var vetet i DC31. Jordarten är styv lera.

I Örebro län gjordes mätningarna i tre nollrutor den 26 april. Höstvetet hade mellan tre sidoskott och begynnande stråskjutning, DC 23-30. I snitt var kväveupptaget 17 kg/ha i nollrutorna och 24 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 3. Även här är upptaget lågt jämfört med tidigare år.

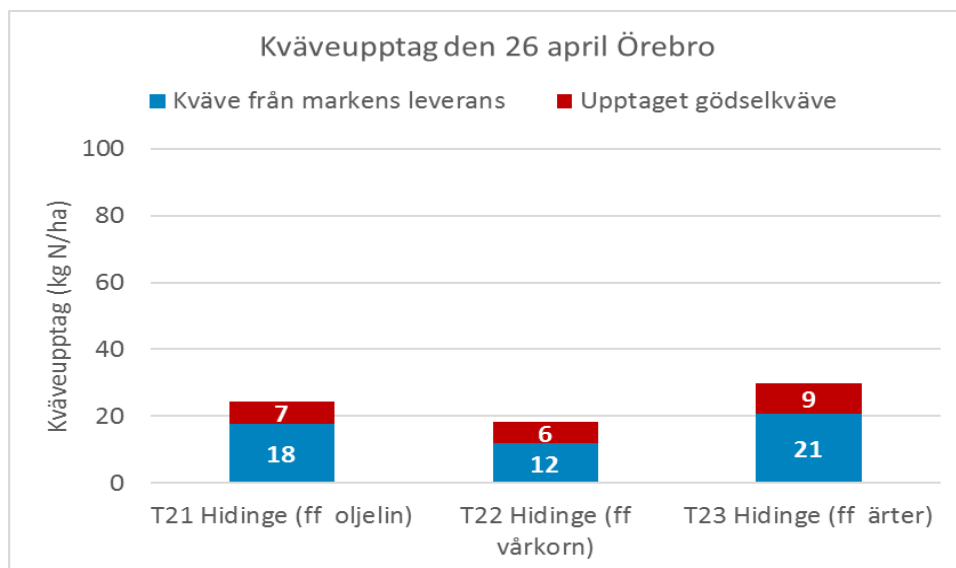


Diagram 3. Kväveupptag i tre höstvetefält i Örebro län den 26 april. När mätningen gjordes var vetet i DC23-30. Jordarten är lättlera.

Upptaget i nollrutorna i Kalmar län ligger högst

Höstvetet är längst utvecklat och upptaget i nollrutorna är högst i Kalmar län. Alla fyra fälten hade nått stråskjutningen och hade en nod vid mätningen den 27 april, DC 31. Kväveupptaget var i medeltal 46 kg/ha i nollrutorna och 51 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 4.

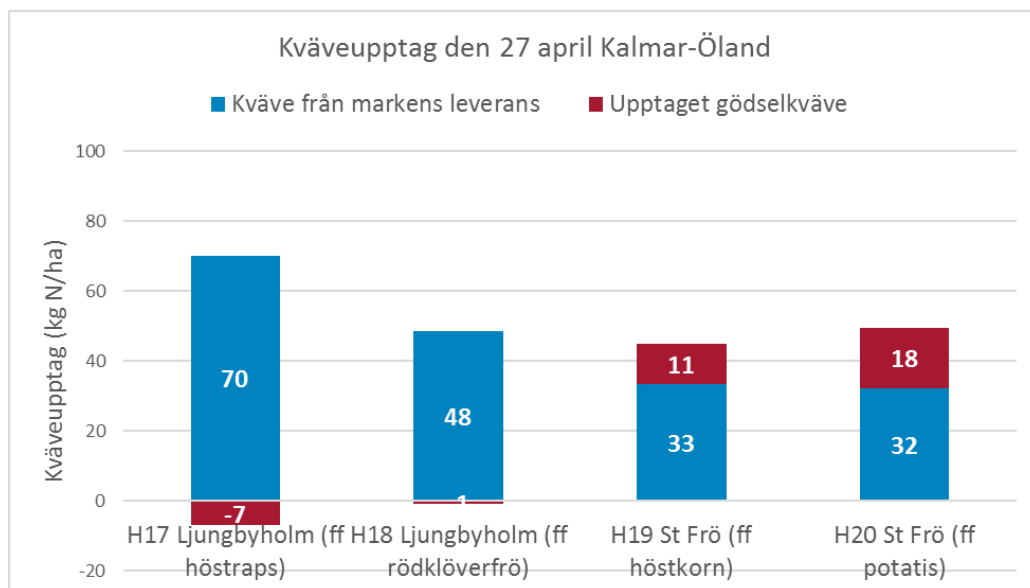


Diagram 4. Kväveupptaget i höstvetefält i Kalmar län den 27 april. När mätningarna gjordes var vetet i DC 31. På alla fälten används stallgödsel regelbundet. Jordarterna är främst lättleror.

Följ våra mätningar i Säsongsnytt

I år mäter Greppa Näringen kväveupptag i 22 eller 23 ogödslade rutor i höstvetefält hos elva lantbrukare i Region Öst. I Säsongsnytt Öst hittar du resultaten från våra mätningar av kväveupptag. Nästa mätning i delar av området planeras till 3-4 maj så vi återkommer med nya resultat. [I hela landet presenterar Greppa Näringen mätningar i Region Syd, Öst, Väst och Mitt. Du hittar alla Säsongsnytt på vår webbplats. Prenumerera gärna på flera regioners brev.](#)

Ha en skön Valborgshelg!

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, Linköping

Kväveupptag och utvecklingsstadie vid senaste mätningen för alla fält

Tabell 1. Höstvetets utvecklingsstadie, kväveupptag i nollruta och i gödslat fält för alla fält i Region Öst.

Plats	Sort	Förfrukt	Stadium DC	Upptag i nollruta kg N/ha	Upptag i fält kg N/ha
E1 Vårdsberg	Informer	höstraps	22	23	22
E2 Vårdsberg	Linus	höstvete	21	11	16
E3 Helleberga	Informer	höstvete	23	29	41
E4 Helleberga	Informer	rödklöverfrö	24	38	38
E5 Ullekalv	Hereford	höstvete	23	17	23
E6 Ullekalv	Hereford	höstraps	22	17	21
E7 Högby	Julius		22	21	21
E8 Högby	Julius		22	18	21
E9 Broby	Reform	ärter	22	27	26
E10 Broby	Informer	höstraps	22	26	25
E11 Österstad	Linus	korn	22	26	33
E12 Österstad	Brons	oljelin	22	25	26
D13 St Lövhulta	Linus	höstraps	31	25	22
D14 St Lövhulta	Julius	höstvete	31	17	15
D15 Klahammar	Julius	korn			
H17 Ljungbyholm	Mariboss	höstraps	31	70	63
H18 Ljungbyholm	Cubus	rödklöverfrö	31	48	47
H19 St Frö	Torp	höstkorn	31	33	45
H20 St Frö	Elixer	potatis	31	32	50
T21 Hidinge	Julius	oljelin	23	18	25
T22 Hidinge	Julius	vårkorn	23	12	18
T23 Hidinge	Julius	ärter	30	21	30

Sorter, jordarter, förfrukter och kvävegivor för fälten

Tabell 2. Förutsättningar som höstvetesort, jordart, förfrukt och gödsling på respektive fält som vi mäter på. För fält där vi saknar uppgifter kommer vi komplettera så snart vi får dem.

Plats	Sort	Jordart	Förfrukt	Kvävegödsling kg N/ha		Stallgödsel växtföljden
				Höst	Vår totalt	
E1 Vårdsberg	Informer	mullrik SL	höstraps		140	Nej
E2 Vårdsberg	Linus	mullrik SL	höstvet		140	Nej
E3 Helleberga	Informer	mmh ML	höstvet			Nej
E4 Helleberga	Informer	mmh ML	rödklöverfrö			Ja
E5 Ullekalv	Hereford	nmh mo LL	höstvet	12	95	Nej
E6 Ullekalv	Hereford	nmh I Sa	höstraps	12	95	Nej
E7 Högby	Julius	Mo?				Nej
E8 Högby	Julius	Mo?				Nej
E9 Broby	Reform	mr ML	ärter		86	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E10 Broby	Informer	mr ML	höstraps		84	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E11 Österstad	Linus	ML	korn		89	Nej
E12 Österstad	Brons	ML	oljelin	11	89	Nej
D13 St Lövhulta	Linus	SL	höstraps	10	135	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2018
D14 St Lövhulta	Julius	SL	höstvet	11	135	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2017
D15 Klahammar	Julius	ML	korn	10	139	Rötrester var 4-e år
H17 Ljungbyholm	Mariboss	nmh I Mo	höstraps		80	Gris/ kyckling var annat år
H18 Ljungbyholm	Cubus	mmh mo LL	rödklöverfrö		80	Gris/ kyckling var annat år
H19 St Frö	Torp	LL	höstkorn		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
H20 St Frö	Elixer	LL	potatis		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
T21 Hidinge	Julius	mmh ML	oljelin		80	Svinflyt
T22 Hidinge	Julius	mmh Mj LL	vårkorn		80	Svinflyt
T23 Hidinge	Julius	mh Mj LL	ärter		160	Svinflyt